

Riktlinjer för specialkost som omfattar regionens verksamheter i förskola, grundskola, gymnasium och särskola

Uppdaterad 4 maj 2015

Vad är specialkost?

Många barn och ungdomar har behov av att äta specialkost på grund av överkänslighet¹ eller annan sjukdom. Region Gotlands utbud av mat och måltider i förskola och skola grundar sig på skollagens krav på näringsriktiga måltider.

Specialkost av medicinska skäl

Inom Region Gotland tillhandahålls specialkost till barn och elever av medicinska skäl. Det kan till exempel vara celiaki (glutenöverkänslighet), eller överkänslighet mot vissa livsmedel. Mer information om allergener finns på Svenska Livsmedelsverkets hemsida.

Specialkost av icke medicinska skäl

Ett antal specialkost av icke medicinska skäl tillhandahålls till barn och elever efter beställning från vårdnadshavare. Region Gotland erbjuder;

- Kost utan blodmat
- Kost utan griskött
- Kost utan nötkött
- Lakto - ovo - vegetarisk kost (innehåller mjölk- och ägg)
- Vegankost i dialog med vårdnadshavare, skolhälsovård och kökspersonal eftersom denna kost, utan kosttillskott, inte uppfyller skollagens krav på fullvärdig skolmat.

Begränsningar i utbudet

Utbudet av specialkost i skolan grundar sig dels på skollagens krav på näringsriktiga måltider och dels för att nyttja resurser inom måltidsverksamheten på bästa sätt. Regionen erbjuder inte;

- Kosherkost
- Halalkost
- Måltider som enbart utgår från ekologiska råvaror²
- Måltider som enbart utgår från svenska eller närproducerade råvaror²
- Andra dieter utifrån trender

Beställningsblanketten

Beställningen för specialkost för barn och elever finns att hämta i förskolan och skolan eller på regionens hemsida www.gotland.se/forskolaskola. Blanketten fylls i av vårdnadshavare och lämnas till rektors- eller förskolechefs assistent i respektive verksamhet. Beställningen förnyas inför varje läsårsstart och vid förändrade behov.

Ansvar

Huvudansvaret för elevens specialkost ligger alltid hos vårdnadshavaren. **Det är mycket viktigt att avbeställa specialkost vid frånvaro/sjukdom under terminens gång, avbeställning görs direkt till köket. Detta för att värna om våra gemensamma resurser och vår miljö genom att minska matsvinn.**

I förskolan och i skolan ansvarar både vårdnadshavare och förskolechef eller rektor att berörd personal har aktuell information utifrån beställningen om specialkost.

Länk till Svenska Livsmedelsverkets hemsida angående **allergener**: <http://www.livsmedelsverket.se>

Länk till **Region Gotlands Mat- och Måltidspolicy** <http://gotland.se/47628>

¹ Begreppet matöverkänslighet kan innebära reaktioner som är allergiska, men även de som inte är allergiska. Man brukar skilja på allergi och intolerans. Med allergi menas att man är överkänslig mot ett visst ämne, t.ex. proteiner. Vid intolerans är det ett visst ämne som kroppen inte kan ta hand om. Man kan också vara överkänslig mot vissa enstaka färgämnen o.d. Begreppet matöverkänslighet innefattar alltså både allergi och intolerans.

² Mål och strategier anges i Miljöprogrammet för Ekokommun Gotland.

Beställningen gäller för:

Matgästens namn	Personnummer	Vårdnadshavares namn (krävs ej då eleven är myndig)
Förskolans/skolans namn		Avdelning/klass

Medicinska skäl

Kryssa för vilket/vilka livsmedel som ska uteslutas: Barn/elev är överkänslig/allergisk mot

☐	Blötdjur	☐	Lök	☐	Svaveldioxid/sulfit (E220-224, 226-228)
☐	Citrus	☐	Mjök(komjölksproteinallergi)	☐	Tomat
☐	Fisk	☐	Nötter	☐	Vitlök
☐	Jordnötter	☐	Paprika	☐	Äpple
☐	Kräftdjur	☐	Selleri	☐	Ärtprotein
☐	Laktos	☐	Senap	☐	Ägg
☐	Laktos, enbart dryck	☐	Sesamfrö		
☐	Lupin	☐	Soja		
☐	Annan överkänslighet/allergi				

Har barnet/eleven utretts av läkare för sin födoämnesöverkänslighet?	Ja	☐	Nej	☐
Finns läkarintyg?	Ja	☐	Nej	☐
Har kosten rekommenderats av sjukvård?	Ja	☐	Nej	☐

Intyg från behandlande läkare/dietist fordras för dessa diagnoser

☐	Celiaki (glutenöverkänslighet)
☐	Neuropsykiatrisk diagnos – specificera behovet
☐	Spannmål - specificera
☐	Andra diagnoser – specificera

Om barnet/eleven äter något av ovanstående livsmedel blir reaktionen:

Ange hur snabbt reaktionen kommer:		
Ska akutmedicin finnas i närheten?	Nej ☐	Ja ☐
Vilken:		

Annan kost av icke medicinska skäl

☐	Lakto - ovo - vegetarisk kost inklusive mjölk och ägg	☐	Kost utan griskött
☐	Vegankost (endast efter dialog, se Riktlinjer blankettens baksida)	☐	Kost utan nötkött
☐	Kost utan blodmat		

Underskrift av vårdnadshavare/myndig elev gymnasiet

Datum	E-post
Telefon	Mobiltelefon
Adress	Postadress
Underskrift	

Vårdnadshavare lämnar ifylld blankett till rektors eller förskolechefs assistent som skickar kopia på beställningen till följande:

- Tillagningsköket (Tillagningsköket ombesörjer kopia till serveringsköket i förekommande fall)
- Ansvarig lärare
- Fritidshem i förekommande fall
- Skolhälsovården